

»Ostvarivanje vodeće uloge Saveza komunista na sadašnjem stepenu društvenog razvitka traži da se formiranje politike i aktivnosti komunista što više zasnivaju na naučnom istraživanju aktuelnih problema i uopštavanju iskustva«.

(Iz Rezolucije VIII kongresa)

»Politička misao« kao naš jedini časopis koji je isključivo posvećen političkim naukama, želeći se aktivno uključiti u ostvarivanje zaključaka VIII kongresa SKJ treba u prvom redu da iz referata, Rezolucije i čitavog toka Kongresa utvrdi ono najbitnije što treba i mogu da učine političke nauke za razvoj našeg socijalističkog društva.

Kongres je, na osnovu analize stvarnih društvenih i političkih odnosa, utvrdio potrebu kontinuirane revolucionarne misli i akcije. Postojeći društveni i politički odnosi, iako predstavljaju do sada najveći domet socijalističke demokracije, ipak još ne znače ostvarenje onih osnovnih političkih odnosa koji su zacrtani u programu SKJ i Ustavu iz 1963. Ostvarivanje tih odnosa traži svjesnu revolucionarnu akciju koju danas mogu pokrenuti i voditi samo revolucionarne snage organizirane u Savezu komunista. Zbog toga Kongres zaključuje da Savez komunista mora biti revolucionarna avangardna organizacija zasnovana na jedinstvu revolucionarne akcije i misli. Suština novih političkih odnosa koje treba ostvariti je samoupravljanje, kako u radnim organizacijama, tako u užim i širim društvenim zajednicama, u društvu kao cjelini. Iako samoupravljanje ni idejno niti u svojim osnovama nije nov na Kongresu definiran politički odnos, ipak ostvarivanje samoupravljanja, a time i neprikosnovenog položaja čovjeka kako ga je definirao Ustav, zahtijeva još niz dubokih u suštini revolucionarnih promjena u političkim odnosima. Ako Kongres zahtijeva da se u cilju ostvarivanja društvenog samoupravljanja mijenja sistem proširene društvene reprodukcije, da se sredstva za reprodukciju ostave radnim organizacijama, onda to nije samo promjena »mehanizma«, nego promjena osnovnih političkih odnosa. Ostvarivanje tog zadatka znači u suštini oduzeti materijalnu osnovu ekonomske vlasti birokracije. — Ako Kongres traži da radnici neposredno u svojim radnim jedinicama vrše raspodjelu dohotka, onda to nije samo problem »decentralizacije« i »knjigovodstva« nego uklanjanje birokratske vlasti »uprave« u radnim organizacijama i stvaranje novih političkih odnosa u samoj društvenoj osnovi. — Ako Kongres zahtijeva ostvarenje principa rotacije onda to ne znači samo promjenu teh-

nike i mehanizma izbora, nego ostvarivanje suštinskog izbornog prava radnih ljudi protiv »hijerarhijske investiture«. — Ako Kongres traži od organizacija Saveza komunista da razvijaju samoupravljanje, da omoguće samostalno odlučivanje radnih ljudi, onda to ne znači samo promjenu »metoda rada« nego suštinske promjene u političkim odnosima između političke organizacije i društva kao cjeline, znači zahtjev da komunisti budu istinski revolucionarni društveno-politički radnici. — Kongres traži, dakle, suštinsku promjenu postojećih političkih odnosa da bi se mogao ostvariti sistem društvenog samoupravljanja.

Da bi komunisti kao i svi društveno-politički radnici koji teže punoj socijalističkoj demokraciji, zasnovanoj na društvenom samoupravljanju, mogli ostvariti što veće jedinstvo političke misli i akcije, nije dovoljna disciplina ma kako ona bila čvrsta i gvozdена. Čvrsta i gvozdена disciplina našeg i svakog istinski revolucionarnog pokreta nikada se nije zasnivala na disciplinskoj vlasti foruma, nego na slobodnoj volji članova koja je proisticala iz svijesti o nužnosti jedinstvene revolucionarne akcije. Ta svijest o nužnosti bila je zasnovana uvijek na spoznaji koju je definirala napredna marksistička nauka, u suvremenom društvu jedina istinski revolucionarna politička teorija. — Za ostvarenje sadašnjih ciljeva društvenog razvoja nužno je jedinstvo volje zasnovano na naučnoj spoznaji postojećih društvenih odnosa i nužnosti njihovih promjena u određenom pravcu i u određenim formama. Ako se danas komunisti razilaze npr. u shvaćanju kako planiranjem riješiti proturječnosti privrednog razvoja, onda tome ne mogu biti razlog samo »sukobi interesa« nego i pomanjkanje naučne, ekonomske i političke teorije koja bi ukazivala na put razrješenja suvremenih proturječnosti u socijalističkom društvu. — Ako se danas komunisti razmišljaju u svojoj akciji na uspostavljanje ekonomske osnove i mehanizma samoupravljanja u neprivrednim radnim organizacijama kao i u cijelom kompleksu problema ekonomske osnove tzv. društvenih službi, onda tome nisu uzrok samo neke birokratske tendencije, kulturtregerski zaostaci ili liberalistička shvaćanja, nego i pomanjkanje jasne naučne teorije o ekonomskim i političkim odnosima u ovim oblastima društvenog života.

Da bi komunisti mogli ostvariti svoje jedinstvo volje i akcije, potrebno je da političke nauke u onom smislu u kom su to svoje vrijeme činili Marx i Lenjin odnosno Tito u početku narodno-oslobodilačke borbe analiziraju stvarne društveno-političke odnose i izgrade jasnu naučnu teoriju za rješavanje suvremenih proturječnosti našeg društva. Da bi političke nauke mogle ostvariti taj svoj zadatak one se moraju osloboditi kako ideoloških šablona, tako i pozitivističkog i pravno-formalnog gledanja na političke odnose. Političke nauke moraju naći metode analiziranja stvarnih političkih odnosa, moraju uočavati sve ekonomske, pravne i grupne (organizirane ili neorganizirane) utjecaje na političke odnose, one treba da budu u stanju da formuliraju teorije o savladavanju pro-

turječnosti u svim oblastima društveno-političkih odnosa. Samo tada će rezultati političkih nauka dati političkim organizacijama mogućnost da utvrde svoje akcijske programe i metode njihovog ostvarivanja u skladu s objektivnim zakonitostima društva. Da bi političke nauke mogle ostvariti ovaj svoj zadatak, bez koga neće biti niti jasne političke orijentacije, potrebno je da i one same budu oslobođene u svojim materijalnim i političkim odnosima. VIII kongres je i u tom pogledu dao jasne postavke koje sada treba ostvariti.

Ostvarivanju tog velikog zadatka koji stoji pred političkim naukama, ogromnu ulogu igraju i fakulteti i visoke škole na kojima se ne samo studiraju nego i izgrađuju političke nauke. Ako ove institucije pravovremeno zauzmu naučno-kritičku orijentaciju i u nastavi i u izgradnji nauke, ako uspiju da studij političkih nauka prenesu sa fakulteta i škole u društvo, ako dadu pravilnu naučnu revolucionarnu orijentaciju mladim kadrovima, onda će one znatno pridonijeti izgradnji novih socijalističkih društvenih odnosa.

Fakulteti i naučne institucije treba da oko sebe okupe ne samo »profesorske« naučne radnike nego i one koji djelujući u političkoj praksi mogu i hoće, šire ili uže, da razvijaju političke nauke i naučni pristup suvremenim političkim problemima. Politička nauka može od bilo koje društvene djelatnosti da traži da bude životna i stvaralačka, ali može i sama da se učahuri u profesionalne okvire. Ona zato treba da bude otvorena i opća i povezana s praksom politike i političkih odnosa. U tom smislu naš časopis nastojat će da potakne razvoj političkih nauka, organizirajući zajedničke akcije na naučnom planu i zastupajući misao da bez revolucionarne nauke nema ni revolucionarne akcije niti njihovog jedinstva.

Dr Leon GERŠKOVIC